

Živá příroda

Modrásek bahenní v Českém krasu

Dusky Large Blue in the Czech Karst

Pavel Špryňar¹

Abstract

*Occurrence of Dusky Large Blue (*Maculinea nausithous*) was discovered in the valley of Loděnický potok in the northern part of the Landscape Protected Area "Český kras" (Czech Karst). One female of this butterfly species was recorded here on the wet meadows near the village Jánská in August 2003. Its bionomy, threat level and significance from the nature conservation point of view are discussed.*

Český kras je známý jako území skal, stepí a lesů, kde žije jak lesní, tak suchomilná a teplomilná zvířena. Naopak mokřadní stanoviště nejsou v tomto území příliš rozvinuta a vlhkostní druhy živočichů by tu obvykle nikdo nehledal.

Zajímavým překvapením sezóny 2003 se proto stalo potvrzení výskytu vzácnějšího a ohroženého motýla modráška bahenního (*Maculinea nausithous*) na okraji Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Český kras v údolí Loděnického potoka nedaleko Loděnice. Dne 12. srpna 2003 jsem tu navštívil spolu s Vojenem Ložkem ml., Markem Pickarem a Lenkou Piskáčkovou vlhké louky na pravém břehu Loděnického potoka (Kačáku) blízko fotbalového hřiště u osady Jánská na jižním okraji obce Loděnice. Za slunného odpoledne jsme zde odchytili a opět vypustili jednu samici tohoto motýlího druhu. Lokalita se nachází v poli 6050b faunistického síťového mapování v nadmořské výšce 250 m n. m. Podle rozdělení Českého krasu do segmentů navržených pro průzkum motýlů J. Vávrou (Vávra 2000) leží lokalita v segmentu 021.

Podle předchozího sdělení pana Josefa Korynty z Kosoře byla populace modráška bahenního opakovaně pozorována již v dřívějších letech na vlhkých loukách v údolí pravostranného přítoku Loděnického potoka mezi obcemi Loděnice a Vráž, vně hranic CHKO Český kras. Můžeme předpokládat, že dříve byl tento motýl v Českém krasu hojnější. Ve druhé polovině 20. století však byla většina zdejších mokřadních luk odvodněna nebo došlo k jejich ruderalizaci a vhodné biotopy tak zanikly.

Soldát (1978) ve svém přehledu denních motýlů Karlštejska sestavil soupis celkem 24 druhů z čeledi modráskovitých (*Lycaenidae*), modráška bahenního však mezi nimi neuvedl. Z mapovacího pole 6050 je modrásek bahenní známý i z poslední doby (Beneš a kol. 2003).

Potravou housenek modráška bahenního jsou květy krvavce totenu (*Sanguisorba officinalis*), vlhkostní byliny, která na popsané lokalitě hojně roste. Když housenky dosáhnou určitého stáří (čtvrtého instaru), hostitelskou rostlinu opouštějí a nechávají se odnést lučními mravenci (zpravidla druhem *Myrmica rubra*) do jejich mravenišť. Tam housenky požírají mravenčí larvy a kukly a nakonec se zde samy kuklí. Tato neobvyklá složitost životního cyklu činí modráška bahenního značně zranitelným (viz např. Křenová a kol. 2002; Beneš a kol. 2003).

Můžeme být pyšní na to, že populace modráška bahenního v některých oblastech České republiky patří k nejsilnějším v Evropě (Beneš a kol. 2003). Z pohledu ochrany přírody je modrásek bahenní mimořádně významným druhem, neboť figuruje na seznamu v příloze II tzv. Směrnice o stanovištích, závazného dokumentu zemí Evropské unie (viz např. Roth 2003). Znamená to, že přítomnost tohoto druhu v určitém území by se měla stát důvodem ke zvláštní ochraně tohoto území. Protože modráška bahenního lze považovat za druh indikující zachovalé mokřadní lokality, bylo by žádoucí na jeho výskytu soustředit pozornost přírodovědců v souvislosti s nadcházejícím vstupem našeho státu do Evropské unie.

Literatura:

- Beneš J. a kol. (Eds., 2003): *Motýli České republiky: rozšíření a ochrana. I, II.* - Společnost pro ochranu motýlů: 1-864. Praha.
- Křenová Z., Janda M., Pech P. (2002): Modrásci rodu *Maculinea*: ohrožení motýli se zvláštní ekologií. - *Živa*, 50, 88: 169-171. Praha.
- Roth P. (2003): *Legislativa Evropských společenství v oblasti územní a druhové ochrany přírody (směrnice 79/409/EHS, směrnice 92/43/EHS, rozhodnutí 97/266/ES)*. - MŽP: 1-182. Praha.
- Soldát M. (1978): *Fauna denních motýlů (Rhopalocera)* Karlštejska. - *Bohemia centralis*, 7: 163-169. Praha.
- Vávra J. (2000): *Nové nálezy drobných motýlů (Microlepidoptera) v CHKO Český kras. 2. část.* - *Čes. kras (Beroun)*, 26: 33-40.

¹ Správa Chráněné krajinné oblasti Český kras, 267 18 Karlštejn 85/1,
e-mail: sprynar@natur.cuni.cz
Čes. kras (Beroun), 29 (2003), 4
ISSN 1211-1643
ISBN 80-902098-7-4